

LIK BESON

artur

i Maltazarova osveta

Prema originalnoj ideji Selin Garsije

Prevela
Gordana Breberina

Laguna

Naslov originala

Luc Besson

ARTHUR ET LA VENGEANCE DE MALTAZARD

Copyright © 2004 EuropaCorp – Avalanche Productions –
Apipoulai Prod

Copyright © 2004 INTERVISTA

All rights reserved

Published in the Serbian language by the LAGUNA by
arrangement with Literary Agency Agence de l'Est

Text copyright © 2010 by LAGUNA

ARTHUR

I MALTAZAROVA OSVETA

PRVO POGLAVLJE

Konačno. Vetric je najzad pokrenuo vetrenjaču. Nije više mogla da podnese tu učmalost, tu mučnu tišinu. Zato sada zadovoljno cijuče, škripi na sve strane, kao stara vrata koja su predugo bila zatvorena. Krila polako mešaju topao vazduh. Liče na kašiku u pregustoj kaši. Mnogobrojne ptice, previše lenje da bi se borile protiv tog preteškog vazduha, rešile su da ceo dan dremaju, ali su vetrenjača i raštimovano škripanje znak koji su čekale. Laste, manje lenje i, pre svega, veselije od svojih rođaka, prve se bacaju sa električne žice. Obrušavaju se ka tlu kako bi dobile ubrzanje, a onda, tik iznad zemlje, ispravljaju putanju, oslanjajući se na vazduh gust poput penaste bombone. Svi su čekali taj znak. „Ako se laste održavaju u vazduhu, možemo i mi!“, misle crvendaći, tvrdokrilci i drugi leteći insekti. I ceo taj mali svet počinje da se komeša i skače s grane na granu kako bi se uključio u saobraćaj.

Jedna predivna pčela u lepoj prugastoj haljini ponovo je krenula na posao i nadleće baštu u potrazi za cvetom iz

koga još nije pokupljen nektar. Ali to je težak zadatak, jer je leto na izmaku. Septembar je već počeo i nije ostao maltene nijedan cvet koji već nije platio danak. Ali pčela je marljiva i obilazi vrt, temeljno pregledajući margarete, bulke i drugo samoniklo cveće.

Kako je ispaša slaba, a ne pada joj na pamet da se vrati u košnicu praznih čeljusti, naša pčela odlučuje da se približi kući. Sto puta su joj rekli da je taj kraj opasan i da ga treba izbegavati, ali pčele uvek rizikuju kad je u pitanju njihova čast. I sada bojažljivo prilazi toj kući, kao da je reč o nekom ukletom hramu. Nije joj ni nakraj pameti da je ta seoska kućica pre svega hram ljubavi i blagostanja, radosti i dobrog raspoloženja, pošto je to Arturova kuća.

Veliki drveni balkon obojen je u svetloplavo, toliko nežnu boju da se ne bismo iznenadili kad bi se neki oblak spustio na njega da se odmori. Ostatak kuće premazan je slojem nešto sjajnije bele boje. Tako je otmenije.

Naša pčela ulazi na trem koji se pruža duž pročelja. Vazduh je tu prijatniji, a atmosfera je još ugodnija zbog mirisa sveže boje. Pčelica je potpuno opijena njime. Pušta da je vetar polako nosi pored kuće. Preleće preko velike dlakave gomile bez glave i repa. Ali dok pčela prolazi, životinja podiže jedno uho i maše repom da bi joj poželela dobrodošlicu, dajući istovremeno smisao toj masi. Dlakavko otvara jedno oko i gleda pčelu kako prolazi. Staklasto, lenjo oko sa trunkom zlobe zarobljenom ispod debelog sloja gluposti. Nema nikakve sumnje: to je Alfred, Arturov pas. On duboko uzdahne i odmah ponovo zaspi. Zamara ga čak i kad se priča o njemu.

Naša pčela je zamakla za ugao kuće, prepustivši Alfreda njegovoj sudbini, a to je pre sudbina otirača za noge, nego

lovačkog psa. Bubicu sve više opija taj zanosni miris sveže boje. Zidovi se presijavaju kao fatamorgana, a vazduh klizi preko njih kao niz tobogan. Ne razume najbolje zašto je ovo mesto na toliko lošem glasu kad sve deluje tako predusretljivo. Ipak, na vidiku nema nijednog cveta. Ali izgleda da je pčela zaboravila zašto je došla.

Iznenada naleće na blago. Tu, na drvenoj ogradi pored kuće, na suncu svetluca ukusna želatinasta gomilica kakva se samo poželeti može. Pčela joj se približava i spušta pored nje. Ne može da veruje svojim očima sa fasetama. Brdo fermentisanih tučkova, neverovatno slatkih, spremnih za transport. U njenom kraju to se zove čudo. Kod nas to ima skromniji naziv: pekmez.

Hipnotisana tolikim bogatstvom, mlada pčela širi nožice da bi se udobno smestila pa počinje da sisa, bolje od usisivača. Obrazi joj se nadimaju, a zadnji deo tela izvija kako bi što bolje uskladištio to neverovatno blago. Morala bi da obiđe na stotine cvetova da bi u košnicu odnela toliko nektara. Otišla je kao obična radilica, a vratiće se kao narodni heroj, pošto će čitav jedan narod poštediti višednevnog rada. Klicaće joj, nosiće je na ramenima. Čak će i matica morati da joj čestita, iako ona baš i ne voli kad se neko tako istiće.

„Pojedinačni postupci su u suprotnosti sa ravnotežom grupe“, rado ponavlja ta velika kraljica zaslepljena porodičnim duhom za koji se zalaže. Ali naša pčela, opijena obiljem i šećerom, treba samo da se lati posla. Biće kraljica za jedan dan i ta pomisao je hrabri da još više usisava. Kako je moguće da ovo mesto nazivaju ukletim hramom, kad sve odiše lepotom i obiljem?

Pčelica sanjari, toliko ponosna zbog svog otkrića. Preplavljuje je osećaj potpune sreće i sprečava je da vidi ogromnu

senku koja je postepeno prekriva. Senku kružnog oblika, pre-
više savršenu da bi poticala od nekog oblaka. Senka se odjed-
nom uveća i, pre nego što pčela shvati šta se dešava, jedna
čaša je poklopi uz prigušeni, pakleni tresak. Insekt panično
poleće, ali odmah udara o stakleni zid. Ne može da izađe. A
otvoreni prostor je tu, može da ga vidi kroz tu materiju koja
ju je zarobila. Traži svuda oko sebe, ali stalno naleće na zid.
Nema izlaza iz te zamke u kojoj jedva uspeva da se odvoji od
tla. Treba reći da joj zadnji deo tela, pun pekmeza, otežava
manevrisanje. Ubrzo počinje da joj ponestaje vazduha i raj
se postepeno pretvara u pakao.

A lepo su je upozorili da ne dolazi ovamo i sada shvata
zašto za to mesto kažu da je smrtonosno. Trebalo je da joj
objasne da ono nije opasno samo po sebi, nego da su opasni
oni koji tu stanuju i koje obično nazivaju „ljudima“. A naša
pčela danas očigledno nema sreće, naletela je na najglupljeg
među njima: na Armana, Arturovog oca.

Čovek gleda pčelu uhvaćenu u zamku, ispod njegove čaše,
i radosno usklikne, kao da je upecao šarana od jedne tone.
Pas Alfred se trgne iz sna. Armanov uzvik, čak i kad je posled-
ica sreće, nikada nije dobra vest. Alfred se malo protrese da
bi se upristojio i odskakuće do ugla. Zatiče oca kako radosno
viče dok izvodi ples nalik na indijanski, što je verovatno znak
pobede. Ali znaci nisu sasvim jasni i Alfred pronalazi drugo
objašnjenje za izvijanje tog čoveka: po njemu, zgazio je na
ekser. U to nema nikakve sumnje. Mada se previše smeši za
nekoga ko bi morao da se previja od bola.

„Draga?! Dođi brzo! Ukebao sam je! Ukebao sam je!“, viče
u neodređenom pravcu.

Njegova žena se pojavljuje na drugom kraju kuće. Tu se
sakrila i strpljivo je čekala da joj muž dozvoli da izađe.

Alfred zacvili kad je ugleda. Ne zato što je žena ružna.
Naprotiv. Naprosto je nije prepoznao. Uostalom, samo njen
muž može da je prepozna tako prerusenu. Liči na strašilo u
zimskoj odeći, glavu joj je progutao šlem sa rešetkom, koji je
štiti od pčela i, u isti mah, od svega što leti. Čak bi i vazduh
oklevao da prođe kroz tu skalameriju.

Da bi videla kuda ide, žena namešta šlem, što nije lako
izvesti s kuhinjskim rukavicama na rukama.

„Svaka čast, dragi! Gde je? Gde je?“, kaže polako kroz
debelu rešetku zbog koje ne razlikuje čoveka od psa.

Zato bez oklevanja zgazi Alfredov rep.

On zacvili iz sve snage i odskoči u stranu.

„Oh! Izvini, mili! Stala sam ti na nogu?“, raspituje se siro-
ta žena.

„Ne, ne, ništa strašno! To je samo pseći rep!“, kaže Arman
nehajno, pošto se on nikad ne uzbuđuje zbog tuđeg bola.
„Bolje pogledaj kako moja zamka savršeno funkcioniše!“

Njegova žena hvata šlem i približava lice rešetki. U unu-
trašnjosti čaše ugleda sirotu pčelu, koja stalno iznova udara o
zid. Ima sve manje snage. I nade. Čestita žena se malo sažali
nad nevoljama te životinjice uhvaćene u klopku, ponižene i
na izmaku snage.

„Jesi li videla?! Ukebao sam je!“, uzvikuje ponosno Arman
sa smeškom koji mnogo toga govori o njegovom gledištu.

„Da, to je... to je dobro“, promuća ona. „Ali... sigurno
pati, zar ne?“

Njen muž sleže ramenima.

„Ta gamad nema nervni centar! Ništa ne oseća. Pre svega
zato što nema mozak! Ne razlikuje, dakle, ono što je prijatno
i ono što boli!“

„Trebalo bi se zapitati ima li on mozak“, misli Alfred, preneražen glupošću tog čoveka. „Ali kako onda ide na zadnjim šapama?!“, pita se pas, koji takođe nije preterano pametan.

„Jesi li siguran da ne pati?“, pita ipak žena gledajući pčelu koja leži u tanjiru, s jednom nožicom zarobljenom u pekmezu.

„Ne sekiraj se! Ako pati, neće još dugo! Donesi mi sprej!“

Žena se naježi. Alfred takođe. Ovaj čovek se ne šali. Zaista je na putu da počini genocid. Njegova žena se sprema da se zauzme za sirotu pčelu, ali se predomisli kad vidi muževljev pogled pun mržnje prikovan za insekta. Digavši ruke, kreće ka kući. Alfred ne može da ostane tu, da ništa ne preduzme, ne pokuša. To je pitanje časti. U igri je životinjska solidarnost. On, dakle, potrči koliko ga noge nose i preskoči ogradu sa elegancijom kakva se od njega ne očekuje. Ruku na srce, kad ga vidimo kako drema, pre bismo ga svrstali u porodicu mrmota nego u porodicu kengura. Kako bilo da bilo, Alfred juri kroz baštu i u jednom skoku nestaje u gustoj šumi koja oivičava imanje. Ide da traži pomoć od jedine osobe koja može da reši tako veliku dramu. Od izuzetnog ljudskog bića koje ume da se uhvati u koštac sa svakom situacijom, pusto-lova koji je prošao sito i rešetom, koga svi vole i koji se nikoga ne plaši.

Jednom rečju, od svog gazde Artura.

DRUGO POGLAVLJE

U tradicionalnom šatoru Bogo-Matasalaja prilično je mračno. Samo tračak svetlosti pokazuje gde je ulaz, izrezan u tkanini. Građevina ide u visinu. Pet dugih i tankih drvenih motki, ukrštenih na vrhu, pridržavaju veliko platno koje je zapravo sastavljeno od mnoštva životinjskih koža, brižljivo zašivenih jedna za drugu. Kože su, naravno, skinute sa životinja uginulih prirodnom smrću. One na vrhu potiču od najvernijih drugara, kao što je zebu Zabo, koji je više od trideset godina štiti pleme. Ali pleme je danas daleko, u šatoru se nalaze samo petorica ratnika.

Svi su se okupili oko vatre. I dalje su visoki (prosečno dva metra i trideset pet centimetara) i lepi. Čini se da u njihovim ukrasima za glavu ima manje školjki i perja nego obično. Takav je običaj jer dolazi jesen. Što više listova opada sa drveća, to više perja Matasalaji vade iz ukrasa za glavu. Gubljenje lišća za drvo uvek predstavlja šok. Ratnici izražavaju solidarnost tako što i oni izgube pokoje pero. Drveće se stoga manje stidi.